

תפקיד הביקורת על ועדת ערר, לענייני ארנונה: נקודת מבט של יו"ר ועדת ערר

עו"ד איתי ניר

מטרות ההרצאה

מבוא

- מהי ארנונה

ועדת ערר

- תפקיד וועדת הערר ומעמדה כערכאה שיפוטית
- האדמיניסטרציה התומכת בפעילות ועדת הערר

ביקורת

- הביקורת על פעילות וועדות ערר: כיצד לשפר את תפקוד ועדת הערר מבלי לפגוע בעקרון העצמאות ומראית פני הצדק

ארבעת מקורות ההכנסה העיקריים של רשויות מקומיות

ארנונה

תושבים ועסקים

אגרות והיטלים, חוקי עזר, קנסות,

חניה, שימוש בנכסים.

הכנסות עצמיות ואחרות

חינוך, רווחה

משרדי ממשלה- מימון
שירותים יעודיים על פי חוק

מענקי איזון, מענקי פיתוח, מענקי הבראה ועוד

משרדי ממשלה – לא ייעודי

ארנונה היא המס היחיד שהרשות המקומית מוסכמת לגבות והיא ומהווה את עיקר הכנסות העצמיות

המקור החוקי

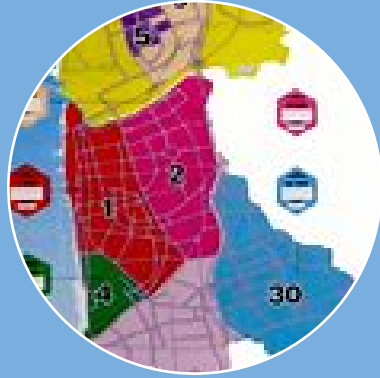
חקיקה ראשית (לדוגמא: חוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי תקציב), תשנ"ג-1992; פקודת העיריות; פקודת המועצות המקומיות; צו המועצות האזוריות, תשי"ח-1958; צו המועצות המקומיות; פקודת מסי עיריה ומסי ממשלה (פיטורין)).

חקיקת משנה (לדוגמא: תקנות הסדרים במשק המדינה (ארנונה כללית ברשויות המקומיות), תשס"ז-2007; תקנות הרשויות המקומיות (הנחה מארנונה), תשנ"ג-1993).

צו הארנונה של הרשות המקומית

מדיניות הרשות המקומית

שומת ארנונה מתבססת על התעריפים בצו הארנונה, בהתאם לקובעי השומה הבאים:

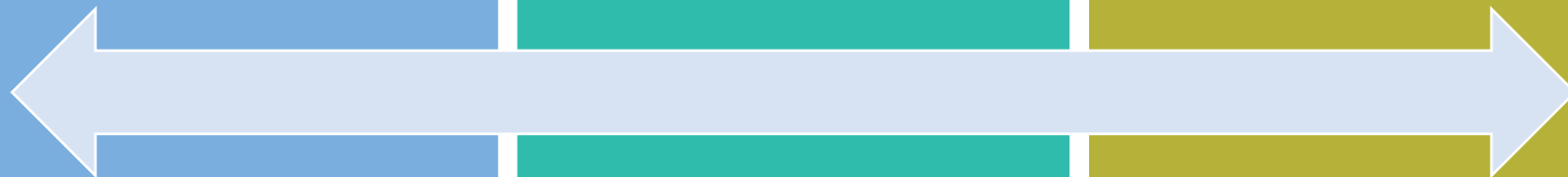
אזור בעיר

סיווג הנכס
(סוג שימוש)

שטח הנכס

הליכים לתקיפת שומת ארנונה

הסדרת פעילות וועדת הערר

מקור חוקי

חקיקה ראשית – חוק הרשויות המקומיות (ערר על קביעת ארנונה כללית - תשל"ו 1976

חקיקת משנה - תקנות הרשויות המקומיות (ערר על קביעת ארנונה כללית) (סדרי דין), תשל"ז-1977.

הלכה פסוקה

הנחיות מינהליות – חוזרי מנכל והנחיות אחרות כדוגמת חוזר 1/2012. אין להן תוקף מחייב – מהוות המלצה בלבד

עע"מ 6525 זנלכל בעמ נ המועצה האזורית עמק יזרעאל (8.11.2018)

בג"צ 5413/07 פלונית נגד מדינת ישראל משרד הבריאות

החלטות הוועדה

צריכות לכלול קביעות עובדתיות ונימוק
הזהה לפסק דין של ערכאה ראשונה

ההליך הקודם להחלטה – בעל מאפיינים של
הליך שיפוטי, תוך ניהול הליך הוגן, הכרעה
במחלוקת העובדתית על פי הדין

עמ"נ 1014/05 – פינטו נגד מנהל הארנונה – עיריית נצרת
ע"א 146/98 מנהלת הארנונה עיריית ראשל"צ – נ' בנק הפועלים
ע"ש (ת"א) 197/98 טקדן בע"מ נ מנהלת הארנונה עיריית ראשל"צ

וועדת הערר היא

"אינסנטציה משפטית
מובהקת, המקבילה לבית
משפט השלום" (רוסטוביץ –
ארנונה עירונית)

"אין ספק בדבר כי וועדת הערר הפועלת על
פי חוק הינה גוף שיפוטי, בהרי תפקידה
להכריע בסכסוך שהצדדים לו הם מנהל
הארנונה והאדם שנדרש לשלם ארנונה
כללית. גוף מעין זה כפוף לכללי הצדק
הטבעי, לרבות הכלל האוסר משוא פנים"
(ה"פ (באר שבע) 1/90)

מערכת משפט טובה ← ארון הציבור במערכת המשפט

יתרונות וחסרונות וועדת ערר

חסרונות

- תדמית גרועה- נישומים מאמינים שמדובר ב 'משחק מכור' לטובת הרשות.
- שונות בין הוועדות
- מידת המקצועיות והמזג השיפוטי של חברי הוועדה.

יתרונות

- נגישות ועלות
- דיון פחות פורמלי ויותר נוח לאנשים לא מיוצגים
- אין אגרות
- חברי הוועדה מכירים את הנכסים
- ועדות ערר נוטות יותר לערוך סיורים בנכסים.

שופטים לעומת חברי וועדת הערר

חברי ועדת ערר

- בעבר הדרישה היחידה- כשירות כחברי מועצה. תושבות, גיל מינימלי, אינם עובדי רשות. ללא דרישה לידע מקצועי
- חוקיות הוועדה הותקפה במסגרת בגצים- העתירות נדחו אולם המדינה הבטיחה כי תפעל להסדרת פעילות וועדות הערר.

שופטים

- סינון בוועדה לבחירת שופטים- קורסים, ממליצים, סינון פסיכולוגי ועוד.
- אתיקה של ניהול הליך משפטי- שיוויון, שמירת כבוד מתדיינים ועוד.
- אתיקה אישית של השופט- הגבלות על קשרים חברתיים, עיסוקים ציבוריים, קבלת הנחות ועוד.

תהליך הסדרת חוקיות וועדת ערר

בגץ 10285/06

• עו"ד יצחק מיוחס נגד שר הפנים ואחרים

בגץ 591/07

• ועד מחוז תל אביב מרכז לשכת עו"ד נגד שר המשפטים ואחרים

תהליך הסדרת חוקיות וועדת ערר

העתירות נדחו.

המדינה הכריזה כי תפעל להסדרת פעילות וועדות הערר.

תהליך הסדרת חוקיות וועדת ערר תיקון תקנות הרשויות המקומיות (ערר על קביעת ארנונה כללית) (סדרי דין בוועדת ערר), תשל"ז-1977

תיקון 2012

- הוראות בדבר פומביות הדיון, פרוטוקולים, דיון במוטב קטוע וחסר, פסיקת הוצאות.

תיקון 2022

- סמכות לצרף צד נדרש להליך בנוסף לעורר ולמנהל הארנונה, פסיקת הוצאות עם הפניה לתקנות סדר הדיון האזרחי, סמכות וועדת הערר להארכת מועדים, לרבות כאלה שנקבעו בתקנות.

חוזר מנכ"ל 1/2012 קבע הנחיות לגבי חברי ועדת הערר, כולל:

**גמול
כספי**

**הסדרת
ניגוד
עניינים**

(חוות דעת
יועמ"ש הרשות
על העדר ניגוד
עניינים)

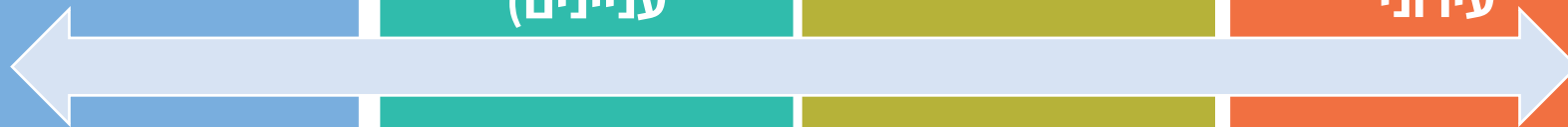

**הגבלת
כהונה**

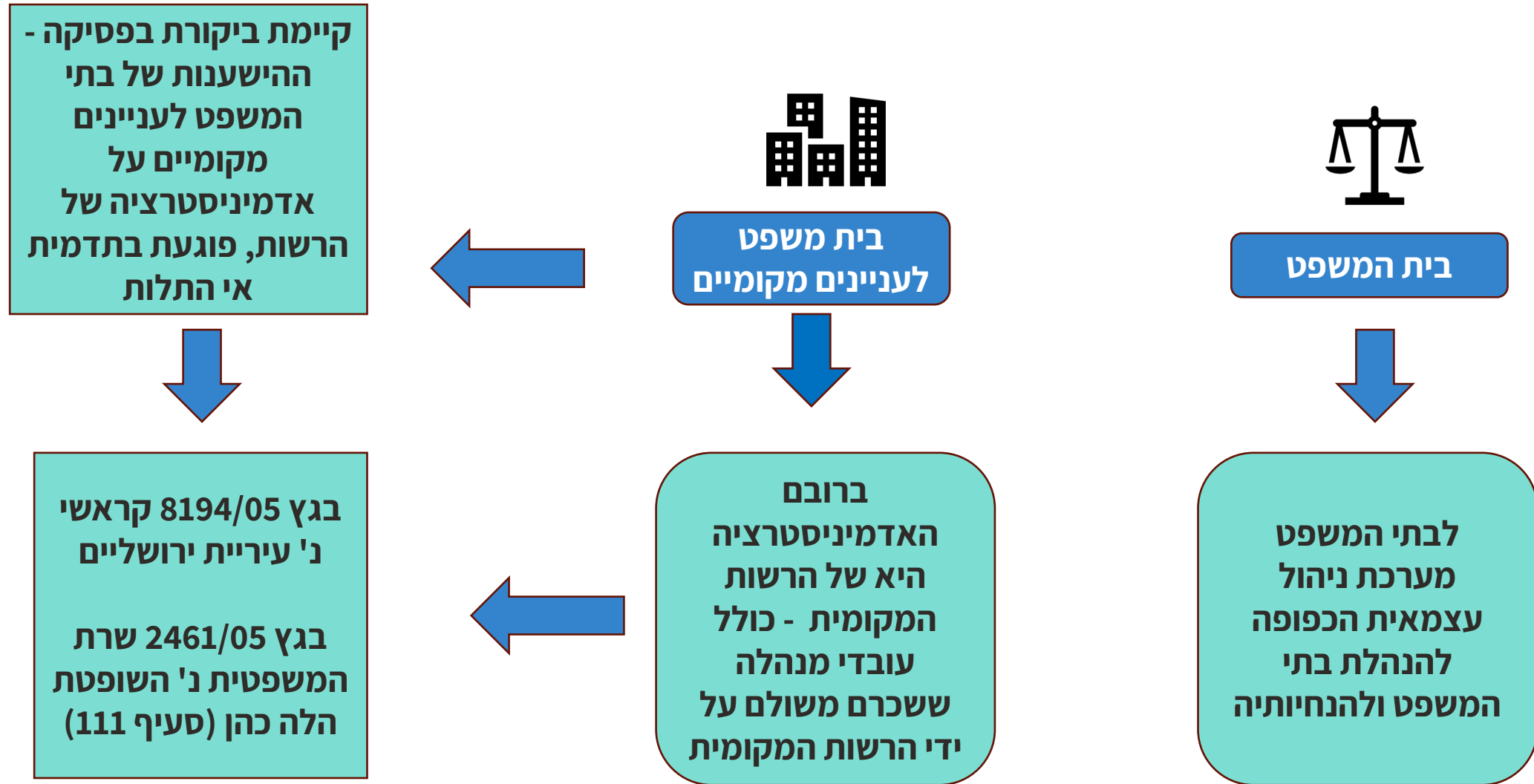

**יו"ר - עו"ד
כשיר
להתמנות
לשופט**

+ידע בשלטון
מקומי ומיסוי
עירוני

אדמיניסטרציה במערכות שיפוטיות

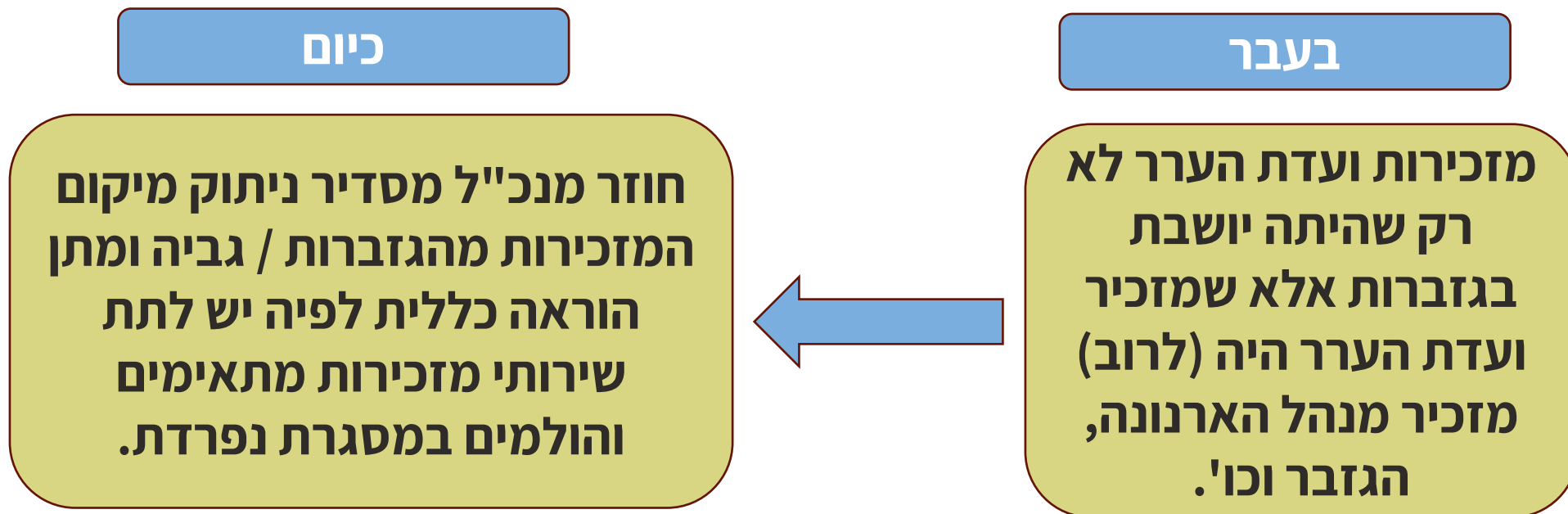
מתוך דוח ביקורת של הנהלת בתי המשפט

(היבטים בהפעלת בתי משפט לעניינים מקומיים)

אדמיניסטרציה של וועדת הערר

נראה שהביקורת על האדמיניסטרציה של בתי המשפט לעניינים מקומיים –
נכונה גם לאדמיניסטרציה של וועדות הערר

דרכים לצמצום הפגמים בוועדת ערר תוך שימור יתרונותיה, צמצום פגיעה במראית פני הצדק והגברת אמון הציבור

מזכירות
ניטראלית
ומקצועית

חברי הוועדה
יפעלו
בעצמאות.
העדר גישה
ישירה בין
הצדדים לבין
חברי הוועדה

חברי הוועדה
יבחרו משיקולים
ענייניים בלבד –
מקצועיות, יושרה
ומזג שיפוטי

קביעת נהלים
אחידים
וידועים כולל
טפסים
ופורמטים
אחידים

מזכירות מקצועית וניטראלית

ביקורת בוועדת ערר

עקרון חשוב – אין לבצע ביקורת על ניהול ההליך וההכרעה של וועדת הערר במחלוקת המשפטית

• הליך מינוי וועדת הערר – העדר ניגוד עניינים, דרישות סף, פרסום ברשומות

מינוי

• קיום מספר הרכבי וועדת ערר – כדי למנוע סחבת וניגוד עניינים

הרכבים

- קיום דרישות ההפרדה בין העירייה לוועדה ע"פ חוזרי מנכ"ל :
- מיקום הוועדה, זהות מזכיר הוועדה ומקום מושבו

הפרדה
מהעירייה

ביקורת בוועדת ערר - המשך

• הליך מיידית של קליטת הערר ודיווח לגזברות -
כדי למנוע הליכי גבייה אסורים

עצירת
גבייה

• זימון כדין - לפחות 15 יום לפני מועד הדיון

זימון

• עררים מנוהלים ולא נשארים ללא זימון ובירור (יש לבדוק
את הצד המינהלי בלבד ולא להתערב בהתנהלות המשפטית)

טיפול

ביקורת בוועדת ערר - המשך

• הפצת החלטות ופרוטוקולים על ידי מזכירות הוועדה

הפצה

• קיום תיקים מסודרים, הכוללים את כתבי הטענות, באופן הנגיש למזכירות הוועדה ולחברי הוועדה בלבד

תיוק

• הדרכה לגורמי עירייה – בעיקר אגף הכספים, על העדר התערבות בהליך

אי תלות